

วารสาร
ประวัติศาสตร์
ธรรมศาสตร์

THE THAMMASAT

**JOURNAL
OF
HISTORY**

ปัญหาของการเขียนประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย:
อัมเบดการ์ศึกษา, ประวัติศาสตร์ของกลุ่มชนนอกระบวน
และการศึกษาซับบอลเทิร์น: ทางเลือกของการศึกษา
ประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย*

The Problem of Writing Indian Historiography:
Ambedkar Studies, Dalit History and Subaltern
Studies; an Alternative of Indian Historiography

พิททิกรณ ปัญญามณี
Pittikorn Panyamane

นักศึกษาระดับปริญญาโท
สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง: การปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์และ
ความคิดของ ดร.อัมเบดการ์: การสำรวจเชิงวิเคราะห์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากทุนวิจัย
มหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กลุ่มหัวข้อ
วิจัย: อัตลักษณ์และการสร้างความเป็นรัฐสมัยใหม่ในเอเชียในศตวรรษที่ 19-20: คนเอเชียใน
บังคับต่างชาติในสังคมไทย ตนกู อับดุล ราห์มาน ดร.อัมเบดการ์

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาแบบสำรวจเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับ อัมเบตการศึกษา, ประวัติศาสตร์กลุ่มชนนอกรวรรณะ และการศึกษาแบบ ซับบอลเทิร์น นอกจากนี้ ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าเหตุใดกลุ่ม ซับบอลเทิร์นจึงได้มองข้ามอัมเบตการศึกษา และประวัติศาสตร์กลุ่มชน นอกรวรรณะ

ซับบอลเทิร์น (Subaltern Studies) ก่อตั้งขึ้นเพื่อใช้อธิบายสังคม อินเดียจากประชาชนระดับล่าง ซึ่งซับบอลเทิร์นได้สร้างความแตกต่าง ให้แก่การเขียนประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียโดย ราจิต คุฮา ถึงแม้ว่า คุฮาและเพื่อนร่วมงานของเขาในกลุ่มซับบอลเทิร์นจะให้การยืนยันว่า คำนิยามของซับบอลเทิร์นได้ครอบคลุมเรื่องราวเหล่านี้ทั้งที่เป็น ชนชั้น ระบบวรรณะ เชื้อชาติ ภาษา สตรี และอื่นๆ ในทางตรงกันข้ามบทความ ทางวิชาการจำนวนมากของซับบอลเทิร์นได้ มองข้ามอัมเบตการศึกษา และ กลุ่มชนนอกรวรรณะไป เนื่องด้วยเหตุนี้ การมองข้ามดังกล่าวจึงเป็น สาเหตุหนึ่งของการเสื่อมสลายของกลุ่มซับบอลเทิร์นในเวลาต่อมา

อย่างไรก็ตาม อัมเบตการศึกษาและประวัติศาสตร์กลุ่มชนนอกร วรรณะมีความพิเศษในแง่ของประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย เพราะทั้งสอง แนวทางนี้เป็นหนึ่งในประเภทการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับซับบอลเทิร์น ในความเป็นจริง ดร.อัมเบตการศึกษา เกิดในครอบครัวที่มีสถานะเป็น กลุ่ม ชนนอกรวรรณะ และมีแนวความคิดด้านการยกเลิกระบบวรรณะของเขา ในเวลาต่อมาได้ส่งผลให้เขาเป็นผู้นำกลุ่มชนนอกรวรรณะที่มีบทบาท สำคัญในศตวรรษที่ 20 นอกจากนี้ ดร.อัมเบตการศึกษา ยังได้สนับสนุนให้

กลุ่มชนนอกรวรรณะทั้งชายและหญิงมีสิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ได้เช่นเดียวกับกลุ่มชนในวรรณะสูง ตัวอย่างเช่น การก่อตั้งโครงการเพื่อการศึกษา การเขียนรัฐธรรมนูญและการเสนอประมวลกฎหมายฮินดู เป็นต้น เขายังเปรียบเทียบเป็นหน้าต่างบานหนึ่งที่เราสามารถเปิดมาดูวิถีชีวิตของกลุ่มชนนอกรวรรณะ แม้ว่า ดร. อัมเบดการ์ และประวัติศาสตร์กรุ่มชนนอกรวรรณะจะเป็นประวัติศาสตร์นิพนธ์จากมลทิน แต่ไม่ควรมองข้ามและตัดแนวทางการศึกษาทั้งสองนี้ออกไปจากประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียได้

โดยสรุปเมื่อเรากล่าวถึงปัญหาของประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย นั้น สามารถกล่าวได้ว่าหมายถึง ผลงานเชิงวิชาการที่กล่าวถึง อัมเบดการ์และกลุ่มชนนอกรวรรณะที่ยังมีในปริมาณไม่มาก ยิ่งกว่านั้น อัมเบดการ์และกลุ่มชนนอกรวรรณะ คือ ทางเลือกของประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย เพราะทั้งสองสิ่งนี้มุ่งศึกษาประชาชนที่อยู่ล่างสุดของสังคมอินเดีย นอกจากนี้ทั้งอัมเบดการ์ศึกษา ประวัติศาสตร์กรุ่มชนนอกรวรรณะและซัปปอลเทิร์น ต่างมีสภาวะของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในบริบทพื้นที่ทางวิชาการ

คำสำคัญ: อัมเบดการ์ศึกษา กลุ่มชนนอกรวรรณะ สตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ ซัปปอลเทิร์น

Abstract

According to Ranajit Guha, the term “Subaltern” was used to describe Indian society from the perspective of “low class” people, whose identity contributes to a significant difference in Indian historiography. Guha and his colleagues argued that the definition of “Subaltern” should include class, caste, race, language and gender as major determining factors. However, previous scholarship on Subaltern Studies did not pay enough attention to Ambedkar and the Dalits who are indispensable as subjects of Subaltern studies. As a result, this may cause Subaltern studies to be vulnerable to a significant extent. Still, Ambedkar Studies and Dalit History are crucial to Indian historiography, because both can shed light on subaltern people who are marginalized in India. Born in Dalit family, Dr. Ambedkar wanted to terminate the caste system. His ideology can be seen in his role as a leader in the Dalit Movement in the twentieth century. In fact, he supported the Dalit politically, economically, socially and culturally. For instance, he established People Education Society (PES), an organization to support education for the Dalits. Moreover, he was also a major influence in the drafting of the Constitution of India, which granted rights to subaltern people, the Dalits. It is therefore necessary to situate Ambedkar Studies and Dalit History in Indian historiography.

This article proposes that Ambedkar studies and Dalit history are important to the better understanding of Indian society as well as Subaltern Studies.

In conclusion, when we mention about the issue of Indian historiography i.e. there are less of academic work on Ambedkar and Dalit. Moreover, Ambedkar and Dalit are an alternative of Indian historiography, because their aim are to study about lowest class people. In addition, Ambedkar studies, Dalit history and Subaltern Studies are interdependent in the academic spheres.

Keywords: Ambedkar Studies, Dalit, Dalit Women, Subaltern Studies

1. บทนำ

การศึกษาประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียในยุคอาณานิคม (colonial) อาจกล่าวได้ว่ามีรูปแบบการศึกษาที่แพร่หลายอยู่สองแนวทางที่สำคัญด้วยกันคือ หนึ่ง แนวทางแรก การศึกษาประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียภายใต้รูปแบบบูรพาคดีศึกษา (Oriental Studies)¹ ซึ่งการศึกษาแบบบูรพาคดีศึกษาได้รับความนิยมโดย เซอร์วิลเลียม โจนส์ (Sir William Jones, 1746 -1794) และสมาชิกแห่งสมาคม The Asiatic Society of Bengal, 1784² และแนวทางต่อมากการศึกษาภายใต้รูปแบบอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism)³ กล่าวคือ การศึกษาในรูปแบบอรรถประโยชน์นิยม ได้รับความนิยมอันเนื่องมาจากงานเขียนเรื่อง *The History of India*, 1818 ของ เจมส์ มิลล์ (James Mill, 1773 - 1836)⁴ ซึ่งงานเขียนดังกล่าวของเขา

¹ บูรพาคดีศึกษา (Oriental Studies) คือ ระบบการศึกษาที่เน้นให้ความสำคัญต่อการศึกษาด้านวรรณกรรม วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และกฎหมาย ของอินเดีย ภายใต้กรอบคิดที่เน้นให้ความสำคัญต่ออารยธรรมอินเดีย

² สุกัญญา บำรุงสุข, *อ่านอินเดีย ประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย ก่อน ค.ศ. 1947* (กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์), 133. และ Romilar Thapar, *Early India From The Origins to AD 1300* (Penguin Book, 2015), 3.

³ อรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism) คือ ระบบการศึกษาที่เน้นให้ความสำคัญต่อแนวคิดแบบอรรถประโยชน์นิยมในการอธิบายสภาพสังคมอินเดียและเชิดชูแนวทางการบริหารจัดการของอังกฤษภายใต้แนวคิดแบบอรรถประโยชน์นิยม มักมีความเห็นที่ขัดแย้งต่อการศึกษแบบบูรพาคดีศึกษา เนื่องจากอรรถประโยชน์นิยมมิได้เชื่อว่าอินเดียนั้นมีการครอบงำโดยอารยธรรมมาเนิ่นนาน แต่อารยธรรมอินเดียเกิดขึ้นได้ เพราะอังกฤษเป็นผู้ส่งเสริมและทำให้เกิดอารยธรรมขึ้นมา

⁴ Thomas R. Metcalf, *Ideologies of the Raj The New Cambridge*

เกิดขึ้นเนื่องมาจาก เจมส์ มิวส์ ได้ร่วมงานกับบริษัทอินเดียตะวันออก และประจวบกับความต้องการของบริษัทที่ต้องการข้อมูลและหลักคิด มาจัดการกับสิ่งที่ไร้ระเบียบของสังคมอินเดีย⁵ ยิ่งกว่านั้น แนวทางการศึกษาแบบอรรถประโยชน์นิยมมีผลต่อนโยบายในด้านต่างๆ ของการบริหารจัดการอินเดียโดยอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการปรับทำนโยบายปรับปรุงระบบการศึกษา (education system)⁶ ดังนั้นประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียจึงตกอยู่ภายใต้การนำของกระแสการศึกษาทั้งสองแนวทางนี้มาโดยตลอดในระยะเวลาแห่งอาณานิคม อย่างไรก็ตาม แนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียทั้งสองแนวทางกลับมิได้ให้ความสำคัญต่อกลุ่มชนนอกรวรรณะ (Dalit/Outcaste)⁷ หรือพลเมืองเสียงส่วนน้อย (minorities) ภายในสังคมอินเดีย

ในเวลาต่อมาภายหลังจากการเรียกร้องอิสรภาพได้ประสบความสำเร็จในวันที่ 15 สิงหาคม 1947 ส่งผลให้ประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียมีรูปแบบการศึกษาที่เรียกว่า “ชาตินิยม (Nationalism)” และ “ชาตินิยม

History of India (Cambridge [England]: Cambridge University Press, 1994), 30.

⁵ Lynn Zastoupil, *John Stuart Mill and India* (Stanford University Press, 1994), 7.

⁶ *Ibid.*, 8.

⁷ ในภาษาอังกฤษ ฮินดี และพื้นถิ่นอินเดียอื่นๆ มีคำศัพท์ที่ใช้แทนคำว่า “กลุ่มชนนอกรวรรณะ” มากมาย เช่น Dalit, Mahar, Harijan, Outcaste, Untouchable, Depressed classes, Scheduled caste และ Other Backward Class (OBC) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภายในบทความฉบับนี้จะเลือกใช้คำว่า “กลุ่มชนนอกรวรรณะ” ไปตลอดการอธิบายเชิงวิเคราะห์

ใหม่ (Neo-nationalism)⁸ อาจกล่าวได้ว่า การเขียนประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียในยุคหลังอาณานิคม (postcolonial) ถูกปกคลุมไปด้วยบรรยากาศการศึกษาประวัติศาสตร์ชาตินิยมและชาตินิยมใหม่ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ประวัติศาสตร์ที่เขียนเกี่ยวกับกลุ่มชนชั้นนำ (elites) เป็นหลัก กล่าวคือ เป็นการศึกษาเฉพาะการเคลื่อนไหวต่อต้านอังกฤษ (anti-colonial) โดยขบวนการเคลื่อนไหวทั้งหลายที่มีกลุ่มชนในวรรณะสูง (high caste) เป็นหัวขบวนในทางปฏิบัติ⁹

ดังนั้น บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอการศึกษาประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย โดยมองผ่านผู้นำคนสำคัญของกลุ่มชนนอกรวรรณะอย่าง ดร.บี.อาร์. อัมเบดการ์ (Dr. B.R. Ambedkar 1891 - 1956)¹⁰ ซึ่งเปรียบเหมือน

⁸ Ranajit Guha, (ed.), *Selected Subaltern Studies* (Oxford University Press, 1998), 37.

⁹ Ranajit Guha, (ed.), *Subaltern Studies Writings on South Asian History and Society I* (New Delhi: Oxford University Press, 1982), 1.

¹⁰ กลุ่มชนนอกรวรรณะคนแรกในประวัติศาสตร์อินเดียที่ได้รับการยกสถานะ โดยการได้รับทุนการศึกษาจากมหาราชาแห่งบาโรดา เดินทางไปศึกษาปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบียและสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ จนสามารถยกสถานะของตนเองให้เข้ามามีบทบาทต่อกลุ่มชนนอกรวรรณะและบทบาทในการเป็นบุคคลสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของอินเดีย โดยก่อนวาระสุดท้ายของชีวิตได้มีบทบาทสำคัญต่อการเข้าไปเป็นประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินเดียและดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมคนแรกแห่งสาธารณรัฐอินเดีย รวมทั้งกาประกาศตนเป็นพุทธศาสนิกชนแทนการเคารพนับถือศาสนาฮินดู

การสะกดชื่อและการทับศัพท์ ‘อัมเบดการ์’ เป็นการทับศัพท์เพื่อให้ง่ายต่อการออกเสียงและเป็นชื่อเดียวที่ยกเว้นมิได้สะกดตามระบบการทับศัพท์ตามแบบสำนักงานราชบัณฑิตยสภา นอกจากนี้การทับศัพท์ตามราชบัณฑิตยสถานควรทับศัพท์เป็น ‘กัมรราว รามซี อเพทกร’ และที่สำคัญอย่างยิ่งชื่อเฉพาะ (นักวิชาการ

เป็นจุดเริ่มต้นของประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์ของกลุ่มชนนอกรวรรณะในช่วงประวัติศาสตร์ยุคใกล้ของอินเดีย นอกจากนี้ ดร. อัมเบดการ์ คือ บุคคลสองสถานะ กล่าวคือ ในฐานะกลุ่มชนนอกรวรรณะที่เติบโตและใช้ชีวิตอยู่ทั้งในช่วงเวลาแห่งอาณานิคมและหลังอาณานิคม รวมทั้งการเป็นผู้นำกลุ่มชนนอกรวรรณะ โดยการศึกษาเกี่ยวกับ ดร. อัมเบดการ์และขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อกลุ่มชนนอกรวรรณะ เพื่อแสดงให้เห็นว่ากลุ่มชนนอกรวรรณะนั้นเป็นทางเลือกที่สำคัญที่จะช่วยอธิบายสภาพสังคมอินเดียในขณะเวลานั้น (1919 - 1956) ได้เช่นเดียวกับประวัติศาสตร์อินเดียในแง่มุมอื่นๆ เช่น อาณานิคม มาร์กซิสต์ และซัพบอลเทิร์น เป็นต้น

โดยบทความจะแบ่งการอธิบายออกเป็นสามหัวข้อ ประกอบไปด้วย (1) ดร.อัมเบดการ์กับเสรีนิยม: ประวัติศาสตร์เริ่มต้นของกลุ่มชนนอกรวรรณะในสังคมอินเดีย, (2) อัมเบดการ์ศึกษาและประวัติศาสตร์กลุ่มชนนอกรวรรณะ: ปัญหาที่หายไปของซัพบอลเทิร์น, (3) สตรีศึกษา & สตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะและการผสมผสานของซัพบอลเทิร์น: ความท้าทายต่อการเขียนประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย

อินเดีย) ในบทความฉบับนี้จะยึดถือรูปแบบการทับศัพท์ตามแบบสำนักงานราชบัณฑิตยสภาเป็นหลัก

2. ดร.อัมเบดการ์กับเสรีนิยม: ประวัติศาสตร์เริ่มต้น ของกลุ่มชนออกวรรณะในสังคมอินเดีย

(Dr.Ambedkar and Liberalism:

The beginning of Dalit history in Indian society)

เสรีนิยม (Liberalism) แรกเริ่มเกิดขึ้นในสังคมอินเดียมาแต่เมื่อใดนั้น หากจะกล่าวถึงขบวนการเคลื่อนไหวทางภูมิปัญญาที่เป็นรากฐานของความรู้แบบเสรีนิยมของอินเดีย นั้น สามารถกล่าวย้อนรอยกลับไปได้ถึงขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อปฏิรูปสังคม-ศาสนา (Socio-Religious movements) ของกลุ่มปัญญาชนพื้นถิ่นอินเดีย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การเคลื่อนไหวในช่วงระยะเวลาก่อนการได้รับอิสรภาพ (Independence) หรือช่วงอาณานิคม (Colonial) ในช่วงระยะเวลาโดยประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 18 - 19 ซึ่งโดยทั่วไปเป็นการเคลื่อนไหวด้านศาสนา - สังคม¹¹ ซึ่งมีขบวนการเคลื่อนไหวที่สำคัญดังนี้ The Brahmo Samaj 1828, The Prarthana Samaj 1867, The Arya Samaj 1875, The Theosophical Society 1875-1879, The Satya Sodhak Samaj 1877-1890, Ramakrishna Mission 1896 และ Aligarh Movement เป็นต้น¹²

¹¹ S.R. Myneni, *Indian History For Pre-Law First Year* (Faridabad: Allahabad Law Agency, 2010-11), 382.

¹² Ibid., 382 - 395.

นอกจากนี้ สมาคมการเคลื่อนไหวทางภูมิปัญญาข้างต้นยังเป็นผลสะท้อนมาจากผู้นำสมาคมการเคลื่อนไหวต่างๆ ซึ่งส่วนมากเป็นกลุ่มชนในวรรณะสูง (พราหมณ์) ที่ได้รับโอกาสเดินทางไปศึกษาหรือใช้ชีวิตอยู่ในอังกฤษเป็นระยะเวลาหนึ่งของช่วงชีวิต¹³ หรือได้รับการศึกษาและเรียนรู้วิทยาการแบบตะวันตก (อังกฤษ) ภายในอินเดีย¹⁴ อย่างไรก็ตาม ดี สมาคมการเคลื่อนไหวทางภูมิปัญญา ณ เวลานี้ ยังคงเป็นการเรียกร้องและโต้แย้งกันระหว่างศาสนาฮินดูและอิสลามต่อศาสนาคริสต์ รวมถึงแนวคิดแบบเสรีนิยมในช่วงนี้ เสมือนถูกนำเสนอออกมาในสังคมอินเดีย โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ตะวันตกเห็นว่า “ฮินดู” (Hinduism) มีความเป็นอารยะในด้านความคิดและ การกระทำเดียวกันกับความ คิดแบบตะวันตก เนื่องด้วยเหตุนี้ สมาคมการเคลื่อนไหวทางภูมิปัญญา ต่าง ๆ จึงทำให้เกิดกระแสของความเชื่อแบบ “ฮินดูใหม่ (Neo-Hinduism)” ขึ้นมา¹⁵

คำว่า “ฮินดูใหม่” อาจสามารถสื่อความได้ถึงตามคติฮินดูที่ให้สิทธิแก่ชาวฮินดูมากขึ้น เช่น การให้สิทธิแก่สตรีห่ม่ายสามารถ

¹³ Hermann Kulke and Dietmar Rothermund, *A History of India* (London: Routledge, 2010), 212.

¹⁴ Achuthan M. Kandyil, *Writing Indian History A View from Below* (Kolkata: Samya, 2009), 295.

¹⁵ ซึ่งกระแสฮินดูใหม่ที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนไหวทางแนวคิดแบบเสรีนิยมในช่วงแรกนี้ บางกลุ่มเคลื่อนไหวมีการสนับสนุนให้ฮินดูพยายามนำหลักสากลมาปรับใช้ บ้างก็หวนกลับไปเชื่อมโยงกับความเชื่อฮินดูแบบดั้งเดิม จึงทำให้กระแสฮินดูใหม่ที่เกิดขึ้นก็นำมาซึ่งความขัดแย้งและตึงเครียดระหว่างความเชื่อฮินดูด้วยกัน ดู Hermann Kulke and Dietmar Rothermund, *A History of India* (London: Routledge, 2010), 211.

แต่งงานใหม่ การปฏิเสศการแต่งงานตั้งแต่เด็ก การขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่สตรีและกลุ่มชนนอกรวรรณะ การปฏิเสศและวิพากษ์วิจารณ์ต่อระบบวรรณะ การปฏิเสศการบูชารูปเคารพเทพเจ้า การปฏิเสศการทำพิธีสตี (Sati) รวมทั้งให้การยอมรับว่าทุกศาสนาหรือคติความเชื่อในรูปแบบต่างๆ มีความเป็นภราดรภาพต่อกัน และการศึกษาศาสนาเปรียบเทียบ เป็นต้น¹⁶

ในเวลาต่อมาอิทธิพลทางความคิดจากสมาคมการเคลื่อนไหวทางภูมิปัญญาข้างต้น ยังส่งผลต่อนักคิดและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในสังคมอินเดียกลุ่มอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ในช่วงแรกการก่อตั้งพรรคคองเกรสแห่งชาติอินเดีย Indian National Congress (INC), 1885¹⁷ ขึ้น ณ นครบอมเบย์ (Bombay)¹⁸ มีจุดประสงค์เพื่อ “หนึ่ง เพื่อกระชับความสัมพันธ์กับกลุ่มเคลื่อนไหวอื่นๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ สอง ปลูกฝังความรู้สึกที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยปราศจากการแบ่งแยกทางชนชั้น ศาสนา และภูมิภาค สามให้ความสำคัญต่อกลุ่มปัญญาชนทั้งหลายที่ตระหนักถึงปัญหาของสังคม-การเมืองที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต และสี่ ริเริ่ม

¹⁶ S.R. Myneni, *Indian History For Pre-Law First Year* (Faridabad: Allahabad Law Agency, 2010-11), 382-391.

¹⁷ Hermann Kulke and Dietmar Rothermund, *A History of India* (London: Routledge, 2010), 212-213. ต่อจากนี้ พรรคคองเกรสแห่งชาติอินเดีย Indian National Congress, (INC) จะใช้ INC แทนไปตลอดการอธิบายเชิงวิเคราะห์

¹⁸ ปัจจุบัน คือ เมืองมุมไบ (Mumbai)

นโยบายสำหรับการเปลี่ยนแปลงชาติไปสู่ความเป็นอารยะ”¹⁹ โดยในเวลาต่อมา กลุ่ม INC ได้ประสบความสำเร็จในการเรียกร้องอิสรภาพ (Independence) ให้กับอินเดียภายใต้การนำของ เอ็ม. เค. คานธี และสมาชิกจากกลุ่มชนในวรรณะสูง

ในช่วงต่อมากการเคลื่อนไหวแบบเสรีนิยมใหม่ (Neo-liberalism) โดยทั่วไปมักจะเป็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มชนนอกรวรรณะ (Dalit Movement) และขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มชนที่มีชีพราหมณ์ (Non-Bhramin Movement) ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากกระแสความคิดแบบเสรีนิยมทั้งที่แพร่หลายในสังคมอินเดียและตะวันตก นอกจากนี้ความโดดเด่นของขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อกลุ่มชนนอกรวรรณะและกลุ่มชนมีชีพราหมณ์ คือ เหตุการณ์คูชานกับการเรียกร้องเอกราชของอินเดียโดยกลุ่มชนในวรรณะสูงเป็นผู้นำ กล่าวคือ ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 สังคมอินเดียเริ่มมีปรากฏการณ์การเรียกร้องของกลุ่มชนเสียงส่วนน้อย (minorities) ต่อกลุ่มชนเสียงส่วนใหญ่ (majority) ดังจะเห็นได้จากทั้ง ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อกลุ่มชนนอกรวรรณะโดย ดร.อัมเบดการ์, ขบวนการสันนิบาตมุสลิม (Muslim League) โดยการนำของ โมฮัมมัด อลี จินนา (Muhammad Ali Jinnah) และ ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อกลุ่มชนที่มีชีพราหมณ์ โดยการนำของ เปรียยาร์ อี.วี. รามาสามี (Periyar E.V. Ramasamy) เป็นต้น

โดยขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มชนนอกรวรรณะ ซึ่งมี ดร.อัมเบดการ์ เป็นผู้นำในการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และ

¹⁹ S.R. Myneni, *Indian History For Pre-Law First Year* (Faridabad: Allahabad Law Agency, 2010 - 11), 399.

ภวตรภาพ ต่อกลุ่มชนในวรรณะสูง (high caste)²⁰ คือ การเรียกร้องของ ดร.อัมเบดการ์ เพื่อกลุ่มชนนอกรวรรณะ ดังจะเห็นได้จาก สัตยาเคราะห์เพื่อเรียกร้องให้กลุ่มชนนอกรวรรณะสามารถเข้าถึงแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค (Satyagraha at Chodak Tank, 1927) และการเรียกร้องให้สิทธิการเข้าวัดฮินดูต่อกลุ่มชนนอกรวรรณะ (Satyagraha at Kalalam Temple, 1930) เป็นต้น นอกจากนี้การเข้าไปทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแห่งชาติอินเดีย ตามความเห็นของ บัญชา สำเร็จกิจ มองว่า “เป็นความสำเร็จอย่างหนึ่ง”²¹ ของ ดร.อัมเบดการ์ จากเหตุการณ์นี้ส่งผลให้อินเดียมีระบบการปกครองที่เป็นไปตามหลักการแห่งประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมอันมีระบบเศรษฐกิจแบบ สังคมนิยมเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมอินเดีย²² ยิ่งกว่านั้นในเวลาต่อมา ก่อนการจากไปของ ดร.อัมเบดการ์ เขาได้สมททานมานับถือศาสนาพุทธแทนศาสนาฮินดู²³ เพื่อหวังจะหนีให้หลุดพ้นจากระบบวรรณะ โดย

²⁰ Hermann Kulke and Dietmar Rothermund, *A History of India* (London: Routledge, 2010), 341.

²¹ บัญชา สำเร็จกิจ. “บทบาท ดร. บี อาร์ อัมเบดการ์ ในการยกฐานะจันตาล,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534), 132-137.

²² Badal Sarkar, “Dr. B.R. Ambedkar’s theory of State Socialism,” *International Research of social Science*, Vol.2 (8), 38-41, August 2013. <http://www.isca.in/IJSS/Archive/v2/i8/6.ISCA-IRJSS-2013-113.pdf>, (accessed May 14, 2015).

²³ การที่ ดร.อัมเบดการ์ ได้ประกาศตนเปลี่ยนแปลงศาสนาจากฮินดูมาสู่ศาสนาพุทธและชักจูงให้กลุ่มชนนอกรวรรณะเปลี่ยนแปลงศาสนาตามตนเอง ดูเหมือนว่าจะมีแรงจูงใจที่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาเดียวที่มีอยู่ในประวัติศาสตร์อินเดียที่สามารถต่อรองและต่อสู้กับศาสนาฮินดู (ระบบวรรณะ) ได้ ดังนั้น แนวคิดของ ดร.อัมเบดการ์ จึงไม่เห็นด้วยที่จะใช้แนวทางแบบมาร์กซิสต์มาเคลื่อนไหวเพื่อ

การเปลี่ยนศาสนาของกลุ่มชนนอกรวรรณะภายใต้การชักจูงของ ดร. อัมเบดการ์ ยังส่งผลให้ประชากรที่นับถือศาสนาพุทธในอินเดียเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด²⁴ ตามทัศนคติของ ชาเนนทร ปาณดี (Gyanendra Pandey)²⁵ เขาคิดเห็นว่า แนวคิดด้าน เสรีนิยมและการเคลื่อนไหวที่มี ดร.อัมเบดการ์ เป็นผู้นำต่อกลุ่มชนนอกรวรรณะนั้น นำมาซึ่งการปะทะกันระหว่างความเชื่อทางศาสนาสองศาสนาด้วยกัน คือ ศาสนาพุทธปะทะกับศาสนาฮินดู โดยการเปลี่ยนศาสนาจากฮินดูมาสู่ศาสนาพุทธ โดยการชักจูงของ ดร.อัมเบดการ์ เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ส่งผลให้กลุ่มชนนอกรวรรณะสามารถสร้างชุมชนทางการเมืองและวัฒนธรรมที่เป็นของพวกเขาเอง²⁶

สามารถกล่าวได้ว่า ขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มชนนอกรวรรณะ ภายใต้การนำของ ดร.อัมเบดการ์ ในท้ายที่สุดนั้นสามารถนำมาซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ (identity) ของกลุ่มชนนอกรวรรณะ ดังจะเห็นได้ว่าศาสนาพุทธตามความเห็นของ ชาเนนทร ปาณดี คือ เอกลักษณ์ใหม่ของกลุ่มชนนอกรวรรณะและทำให้กลุ่มชนนอกรวรรณะมีความพิเศษและน่า

เรียกร่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ ต่อกลุ่มชนนอกรวรรณะ

²⁴ Neil DeVotta, (ed.), *Understanding Contemporary India* (London: Lynne Rienner Publishers, 2010), 222.

²⁵ ศาสตราจารย์ด้านประวัติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเอมอรี (Emory University) โดยเขาความสนใจต่อการศึกษาประวัติศาสตร์โดยใช้ทฤษฎี Subaltern Studies ในการศึกษาและมีผลงานตีพิมพ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยุคอาณานิคมและหลังอาณานิคมอย่างกว้างขวาง

²⁶ Gyanendra Pandey, (ed.), *Subalternity and Difference: Investigations from the North and the South*, Intersections: Colonial and Postcolonial Histories (London, New York: Routledge, 2011), 7 - 10.

ค้นคว้าศึกษามีแฟ้มกลุ่มชนเสียงส่วนน้อยอื่นๆ ในสังคมอินเดียร่วมสมัย

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของผู้นำกลุ่มชน
นอกวรรณะในรูปแบบงานเขียนเชิงชีวประวัติ กลับปรากฏขึ้นครั้งแรก
จากการศึกษาของ ธนชัย กีร์ (Dhananjay Keer)²⁷ มิใช่เกิดจากความ
สนใจใคร่รู้จากกลุ่มการศึกษาซัพบอลเทิร์นแต่อย่างใด โดย ธนชัย กีร์
ได้เขียนหนังสือเรื่อง *Ambedkar, Life and Mission* ขึ้นมาในปี ค.ศ.
1954²⁸ กล่าวคือ งานเขียนเล่มนี้เป็นงานเขียนในลำดับต้นๆ ที่มีการ
ศึกษาและอธิบายเบื้องต้นและเชิงลึกถึงการกระทำและแนวคิดของ
ดร.อัมเบดการ์ และจากงานเขียนเล่มนี้อาจเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้
ประชาชนและนักวิชาการจำนวนหนึ่งที่สนใจใคร่รู้ในวิถีแห่งหลักปฏิบัติ
และความคิดของ ดร.อัมเบดการ์ มุ่งความสนใจมาสู่การศึกษา ดร.
อัมเบดการ์ โดยการอ่านชีวประวัติเล่มนี้ นอกจากนี้ ในวงวิชาการยังมึ
การอ้างอิงงานเขียนของ ธนชัย กีร์ อยู่เสมอ ตัวอย่างเช่น งานเขียนของ
อีลีเนอร์ เซลเลียท (Eleanor Zelliot) เรื่อง *Ambedkar's World The
Making of Babasaheb and the Dalit Movement* (1969)²⁹ และงาน
เขียนของ บัญชา สำเร็จกิจ เรื่อง *บทบาท ดร. บี อาร์ อัมเบดการ์ ใน
การยกฐานะจัณฑาล* (1991/2534)³⁰ เป็นต้น

²⁷ นักเขียน (1913-1984) มีผลงานการเขียนอัตชีวประวัติบุคคลสำคัญของ
อินเดีย ได้รับการเชิดชูเกียรติยศโดยเขาได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ Padma
Bhushan ในปี 1971

²⁸ Dhananjay Keer, *Dr. Ambedkar life and mission*, 1954, Reprint
(Mumbai: Popular Prakashan , 2016).

²⁹ Eleanor Zelliot, *Ambedkar World The Making of Babasaheb and
the Dalit Mivement* (New Delhi: Navayana, 2004).

³⁰ บัญชา สำเร็จกิจ, “บทบาท ดร. บี อาร์ อัมเบดการ์” ใน *การยกฐานะ*

อาจกล่าวได้ว่า ธนชัย กีร์ เป็นบุคคลแรกๆ ที่ให้ความสนใจและให้พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ต่อบุคคลในกลุ่มชนนอกรวรรณะอย่าง ดร. อัมเบดการ์ กล่าวคือ การกล่าวถึง ดร. อัมเบดการ์ ในฐานะบุรุษผู้หนึ่งที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย ตั้งนั้เป็นการศึกษาของ ธนชัย กีร์ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาถึงกลุ่มชนนอกรวรรณะที่มีอิทธิพลต่อการอธิบายกลุ่มชนนอกรวรรณะในลักษณะอื่นๆ ในเวลาต่อมา³¹ เช่น ประเด็นศึกษาด้าน Caste, Class & Social Justice, Gender, Human Rights และ Dalit Movement เป็นต้น

จิตนาการ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534).

³¹ เช่น J. Michael Mahar, *The Untouchables in Contemporary India* (Tucson, Arizona: University of Arizona Press, 1972) และ W. N. Kuber, *Dr. Ambedkar: A Critical Study* (New Delhi: People's Pub. House, 1973) เป็นต้น อย่างไรก็ตามงานประพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับ ดร. อัมเบดการ์ กลับมีการศึกษาและแพร่หลายในสังคมตะวันตกและเป็นต้นแบบของการศึกษาถึงอัมเบดการ์และกลุ่มชนนอกรวรรณะ โดยบุคคลที่สำคัญต่อการศึกษ้อัมเบดการ์ทั้งสองท่านนี้คือ Eleanor Zelliot และ Gail Omvedt See. 'Ambedkar Studies,' in Purvi Mehta. "Recasting Caste: Histories of Dalit Transnationalism and the Internationalization of Caste Discrimination." PhD diss., the University of Michigan, Anthropology and History, 2013. In http://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/102442/purvim_1.pdf?sequence=1 (accessed September 26, 2015). 24 - 29.

3. อัมเบตการศึกษาศาสตร์และประวัติศาสตร์กลุ่มชนนอก

วรรณะ: ปัญหาที่หายไปของซับบอลเทิร์น

(Ambedkar Studies and Dalit History: a Disappear Issues of Subaltern Studies)

ในปี ค.ศ. 1982 การตีพิมพ์งานเขียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย ภายใต้การนำของ ราจิต กุฮา (Ranjit Guha)³² ได้นำเอาหลักการแบบซับบอลเทิร์น (Subaltern) ตามแนวความคิดของ อันโตนิโอ กรัมสกี (Antonio Gramsci, 1891 - 1937)³³ มาใช้อธิบายสังคมอินเดีย ยิ่งกว่านั้น ราจิต กุฮา และสมาชิกในกลุ่มซับบอลเทิร์น ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งต่อกรนำเอาหลักคิดดังกล่าวมาอธิบายสังคมอินเดีย ดังจะเห็นได้จากหนังสือชุด Subaltern Studies Writings on South Asian History and Society ทั้ง 6 เล่มที่ได้มีการตีพิมพ์เผยแพร่โดยสำนักพิมพ์ออกซ์ฟอร์ด (Oxford University Press) ในนครนิวเดลี (New Delhi)³⁴

การศึกษาในช่วงแรกของกลุ่มซับบอลเทิร์นโดย ราจิต กุฮา และสมาชิกได้ยืนยันและพยายามเสนอตนเองว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่ศึกษา

³² นักประวัติศาสตร์และอดีตอาจารย์สอนประวัติศาสตร์ประจำมหาวิทยาลัยซัสเซ็กซ์ (University of Sussex) รวมทั้งเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการก่อตั้งการศึกษาแบบซับบอลเทิร์น

³³ นักทฤษฎีการเมืองแนวมาร์กซิสต์ นักหนังสือพิมพ์ และนักเคลื่อนไหวทางการเมืองชาวอิตาลีเยน ดู วัชรพล พุทธิรักษา, *บทสำรวจความคิดทางการเมืองของ อันโตนิโอ กรัมสกี* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมมติ, 2557).

³⁴ David Ludden, "Reading Subaltern Studies Critical History," Contested Meaning and the Globalization of South Asia. <http://jan.ucc.nau.edu/sj6/LuddenIntroduction.pdf>, (accessed May 14, 2015). 1.

ประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียผ่านกลุ่มชนในระดับล่างของสังคมอินเดียที่มีได้มีสถานภาพทางสังคมเทียบเท่ากับชนชั้นนำ (elite) ดังนั้นประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียของกลุ่มซัพบอลเทิร์น จึงปฏิเสธการเขียนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์ที่มาจากกลุ่มชนชั้นนำของอินเดีย โดย ราชิต คุฮา มองว่า ประวัติศาสตร์ที่ชนชั้นนำเขียนขึ้นนั้นเต็มไปด้วยความคับแคบจากความเป็นชาตินิยม (Nationalism)³⁵ นอกจากนี้ ชาน ประภาศ (Gyan Prakash)³⁶ ยังเน้นย้ำให้เห็นถึงค่านิยมของ ราชิต คุฮา ต่อซัพบอลเทิร์นว่า “ซัพบอลเทิร์นคือ การกล่าวถึงกลุ่มชนได้ปกครองที่สื่อถึงทั้ง ชนชั้น (class) วรรณะ (caste) เพศสภาวะ (gender) เชื้อชาติ (race) ภาษา (language) และวัฒนธรรม (culture) ซึ่งมีนัยยะสื่อถึงการครอบงำจากศูนย์กลางที่มีความสัมพันธ์ในเชิงประวัติศาสตร์”³⁷

อย่างไรก็ตาม กลุ่มชนในระดับล่างของสังคม ส่วนมากที่กลุ่มซัพบอลเทิร์นกล่าวถึงในช่วงแรก ยังมีได้มีความชัดเจนเท่าใดนัก กล่าวคือ ชนชั้นกระฎุมพี (Bourgeoisie) แรงงาน (Labour) และชาวนา (Peasant) ที่กลุ่มซัพบอลเทิร์นใช้นั้น เสมือนว่ายังมีได้มีการกล่าวอย่างชัดเจนว่าเป็นการศึกษาและอธิบายถึงชนกลุ่มใดกันแน่ กล่าวคือ หาก

³⁵ Ranajit Guha, (ed.), *Subaltern Studies Writing on South Asian History and Society I* (Delhi: Oxford University Press, 1982), 2.

³⁶ ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน (Princeton University)

³⁷ Gyan Prakash, “Subaltern Studies as Postcolonial Criticism,” *American Historical Review*, December 1994, 1475-1490, <http://jan.ucc.nau.edu/sj6/prakashpostcolonialAHA.pdf> (accessed March 30, 2015). 1477.

มองจากแง่มุมของชนชั้น (class) และวรรณะ (castes/varnas) จะแสดงให้เห็นว่า หากให้ความสำคัญกับการศึกษาและอธิบายไปที่ชนชั้นกลาง ก็อาจสื่อความหมายถึงกลุ่มชนในวรรณะจำพวกวรรณะไวศยะ (Vai-syas)³⁸ กระนั้นก็ดีหากให้ความสำคัญกับการศึกษาและอธิบายไปที่กลุ่มชนชั้นแรงงานและชาวนาก็อาจสื่อความหมายถึงกลุ่มชนในวรรณะอย่างวรรณะศูทร (Shudras) และอาจจะสื่อความหมายไปถึง “กลุ่มชนนอกวรรณะ” (Dalit/Outcaste) ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ของอินเดียได้อีกด้วย ในความเป็นจริงการกล่าวถึงกลุ่มชนนอกวรรณะของซับบอลเทิร์นในช่วงแรกนี้มีปรากฏอยู่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

การกล่าวถึงกลุ่มชนนอกวรรณะที่ชัดเจนที่สุดในงานเขียนในชุดหนังสือ *Subaltern Studies Writings on South Asian History and Society* ก็มีปรากฏอยู่บ้าง โดยในเรื่อง “Caste and Subaltern Consciousness” ของ ปาถระ ชะฎะชรี (Partha Chatterjee)³⁹ ซึ่งปาถระ ชะฎะชรี กล่าวถึงประเด็นเรื่องกลุ่มชนนอกวรรณะที่อาศัยอยู่ในแคว้นเบงกอล (Bengal) ของอินเดียที่มีชื่อว่า “ฮาดิ (Hadi)”⁴⁰ อย่างไรก็ดี งานเขียนดังกล่าวถึงว่าน้อยมากหากเทียบกับบทความทั้งหมดที่มีอยู่ในหนังสือชุดดังกล่าว ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มซับบอลเทิร์นในช่วงแรกนี้ ให้พื้นที่ต่อกลุ่มชนนอกวรรณะอยู่บ้างเล็กน้อย

³⁸ กลุ่มชนในวรรณะไวศยะนี้มีหน้าที่ในการประกอบกิจการด้านการค้า รวมถึงแรงงานเทคนิคชั้นสูงทั้งหลายในสังคมอินเดีย

³⁹ Partha Chatterjee, ‘Caste and Subaltern Consciousness’, in Ranajit Guha (ed.), *Selected Subaltern Studies Writings on South Asian History and Society VI* (New Delhi: Oxford University Press, 1983), 194 - 200.

⁴⁰ Ibid., 194.

จากที่กล่าวมานี้สามารถตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมได้ว่า การที่กลุ่มชาตินิยมปฏิเสธรากกล่าวถึง ดร.อัมเบดการ์ และกลุ่มชนนอกรวรรณะ อาจมีสาเหตุจากการที่สถานภาพของ ดร.อัมเบดการ์ มีภาพลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นผู้นำของกลุ่มชนนอกรวรรณะมากกว่าจะเป็นตัวแทนของกลุ่มชนนอกรวรรณะโดยทั่วไปได้และอาจมองว่ากลุ่มชนนอกรวรรณะเป็นส่วนหนึ่งกับสังคมฮินดู มิได้มีสถานภาพที่แตกต่างหรือเป็นชาตินิยมปฏิเสธราก ดังนั้นการขาดความสนใจต่อการกล่าวถึง ดร.อัมเบดการ์ และกลุ่มชนนอกรวรรณะ ซึ่งเป็นกลุ่มชนตามนิยามของกลุ่มชาตินิยมปฏิเสธราก จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความนิยมของกลุ่มชาตินิยมปฏิเสธรากต้องเสื่อมถอยลงอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.2008 ดังที่ สุमित สรการ์ (Sumit Sarkar)⁴¹ ได้วิพากษ์วิจารณ์ต่อสมาชิกชาตินิยมปฏิเสธรากอย่าง ปาถะ ชะฎะชรี ซึ่งเป็นผู้เขียนงานเรื่อง *The Nation and Its Fragment: Colonial and Postcolonial Histories, 1993* ไปก่อนหน้าการเสื่อมถอยของชาตินิยมปฏิเสธรากว่า “ปาถะ ชะฎะชรี ได้มองข้ามการกล่าวถึงกลุ่มชนนอกรวรรณะไป”⁴²

อย่างไรก็ดี ในเวลาต่อมาภายหลังจากการสิ้นสุดของกลุ่มชาตินิยมปฏิเสธราก สมาชิกชาตินิยมปฏิเสธรากบางท่านอย่าง ซี.เอ. เบรี่ (C.A. Bay-

⁴¹ ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเดลี (University of Delhi) และเป็นสมาชิกกลุ่มชาตินิยมปฏิเสธราก แต่ภายหลังเขาได้ก้าวเดินออกมาจากกลุ่มชาตินิยมปฏิเสธราก

⁴² Aakash Singh. “Gandhi and Ambedkar: Irreconcilable Differences?.” *International Journal of Hindu Studies* December 2014 Volume 18, Issue 3 (2014). 413 - 449. <http://link.springer.com/article/10.1007/s11407-014-9167-5> (accessed May 14, 2105). 439.

ly)⁴³ ได้หันกลับมาเชื่อมโยงแนวคิดเสรีนิยมที่มีอยู่ในตัว ดร.อัมเบดการ์ มาอธิบายประเด็นศึกษาที่ว่าด้วย Inter-war: Indian discourse and controversy, 1919-1935⁴⁴ ภายใต้หัวข้อ 'Ambedkar liberal: or 'counter-liberal', Ambedkar's counter-historicism' และ 'Nation and the work of the state' โดยเป็นการอธิบายเกี่ยวกับการวิเคราะห์แนวคิดด้านเสรีนิยมของ ดร.อัมเบดการ์ ที่มีผลต่อสังคมอินเดียและกลุ่มชนนอกรวรรณะ นอกจากนี้ การอธิบายของ ซี.เอ. เบย์ เป็นการอธิบายที่สามารถแสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวของผู้นำกลุ่มชนนอกรวรรณะที่มีส่วนร่วมต่อการเรียกร้องความเป็นมนุษย์เพื่อกลุ่มชนนอกรวรรณะและการมีส่วนร่วมในการต่อรองผลประโยชน์กับกลุ่มชนในวรรณะสูง รวมทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงการให้พื้นที่ต่อ ดร.อัมเบดการ์ ซึ่งเป็นทั้งผู้นำกลุ่มชนนอกรวรรณะและชนนอกรวรรณะคนหนึ่งที่มิมีบทบาททางการเมืองต่อสังคมอินเดีย⁴⁵

ดังนั้น กลุ่มซัพบอลเทิร์นในช่วงแรกจึงมีการศึกษาและกล่าวถึงกลุ่มชนชั้นกลางเสียมากกว่าการศึกษาถึงกลุ่มชนนอกรวรรณะและ ดร.อัมเบดการ์ อย่างไรก็ตาม ซี.เอ.เบย์ ได้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มซัพบอลเทิร์นในปัจจุบันได้ขยายโอกาสและเปิดพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับประวัติผู้นำกลุ่มชนนอกรวรรณะและกลุ่มชนนอกรวรรณะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การอธิบายสังคมอินเดียในปัจจุบันให้มี

⁴³ ศาสตราจารย์ด้านจักรวรรดิและกองเดินเรือศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (University of Cambridge)

⁴⁴ C. A. Bayly, *Recovering Liberties: Indian Thought in the Age of Liberalism and Empire: The Wiles Lectures Given at the Queen's University of Belfast, 2007 Ideas in Context* (Cambridge: Cambridge University Press, 2012), 276 - 310.

⁴⁵ Ibid., 297 - 298.

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั้นมิอาจหลีกเลี่ยงที่จะปกปิดการศึกษาถึงกลุ่มชนนอกรวรรณะและ ดร.อัมเบดการ์ ไปได้

4. สตรีศึกษา&สตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ

และการผสมผสานของซับบอลเทิร์น:

ความท้าทายต่อการเขียนประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย

(Women Studies & Dalit Women and

the interweave of subaltern: the challenging

of writing Indian historiography)

การกล่าวถึงสถานภาพของสตรี, สตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ, หลักความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง รวมถึงกลุ่มชนนอกรวรรณะที่เกิดขึ้นในสังคมอินเดียก่อนหน้าที่จะมี กลุ่มซับบอลเทิร์น ได้มีนักคิดคนสำคัญในช่วงศตวรรษที่ 19 และ 20 ที่มีส่วนผลักดันในเรื่องดังกล่าว 2 ท่าน คือ ไชติราว โควิทราว ผูละ (Jyotirao Govindrao Phule, 1827-1890)⁴⁶ และ ดร. อัมเบดการ์ ถือได้ว่าคุณคณทั้งสองมีส่วนช่วยให้การกล่าวถึงสตรีในแง่มุมของประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียมากขึ้น กล่าวคือ ในกรณีของ ดร.อัมเบดการ์ ถือได้ว่าเป็นบุคคลแรกๆ

⁴⁶ เป็นนักคิดและนักเคลื่อนไหวผู้ก่อตั้ง The Satya Sodhak Samaj 1873 เพื่อให้พลเมืองในรัฐมหาราษฏระตระหนักถึงความเท่าเทียมกันของมนุษย์และเป็นบุคคลแรกที่เสนอให้มีการกำจัดระบบการแบ่งแยกที่จำกัดสิทธิการทำงานให้กับคนเฉพาะกลุ่มตามระบอบวรรณะ โดยเสนอให้กลุ่มชนนอกรวรรณะก็สามารถทำงานได้เช่นเดียวกับชนในวรรณะอื่น ตราบเท่าที่บุคคลนั้นๆ มีความสามารถ นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้กลุ่มชนนอกรวรรณะทั้งชายและหญิงมีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน รวมทั้งสนับสนุนให้สตรีมีายสามารถแต่งงานใหม่อีกครั้งได้ ดู Achuthan M. Kandyil, *Writing Indian History A View from Below* (Kolkata: Samya, 2009), 245-247.

ในยุคหลังอาณานิคมที่พยายามเสนอให้กลุ่มชนนอกรวรรณะทั้งชายและหญิงมีบทบาทต่อระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอินเดีย กล่าวคือ ดร.อัมเบดการ์ พยายามผลักดันในสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ มีบทบาทในพื้นที่สาธารณะมากขึ้น โดยพวกเขาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมต่อเรื่องราวทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ได้เช่นเดียวกับบุรุษในกลุ่มชนนอกรวรรณะและกลุ่มชนในวรรณะสูงอื่นๆ

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการเคลื่อนไหวของกลุ่มชนนอกรวรรณะ (สตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ) ในช่วงเวลาหลัง ค.ศ. 1947 เป็นผลสืบเนื่องมาจากแนวคิดและการสนับสนุนของ ดร.อัมเบดการ์⁴⁷ ตัวอย่างเช่น The Hindu Code Bill (ประมวลกฎหมายฮินดู) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้สิทธิสตรีทุกกลุ่มชนในอินเดียสามารถแต่งงานใหม่และบริหารทรัพย์สินด้วยตนเองได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แนวคิดสตรีนิยมในเวลานั้นก็นำมาซึ่งปัญหาภายในของกลุ่มชนนอกรวรรณะเองเช่นกัน รวมทั้งการเสนอ The Hindu Code Bill ดร.อัมเบดการ์ นำมาสู่การลาออกจากการเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกฎหมายในที่สุด⁴⁸

อย่างไรก็ตามหลังจากการเสียชีวิตของ ดร.อัมเบดการ์ (1956) การเขียนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียก็ยังคงมิได้ให้พื้นที่แก่สตรีและสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะรวมถึงกลุ่มชนนอกรวรรณะเท่าที่ควร ในเวลาต่อมาเมื่อ ราจิต คุษา ได้เขียนบทความเรื่อง “การตายของ

⁴⁷ Shailaja Paik, *Dalit Women's Education in Modern India: Double Discrimination*, Routledge Research on Gender in Asia Series (New York: Routledge, 2014), 158.

⁴⁸ Ramachandra Guha, *India After Gandhi the History of the World's Largest Democracy* (Pan Books 2007), 235.

จันทร (Chandra's Death)⁴⁹ ซึ่งเป็นการตายของหญิงที่อยู่ในวรรณะล่างหรือต่ำ (low caste)⁵⁰ จากบทความดังกล่าวสามารถกล่าวได้ว่า สตรีได้เริ่มเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ตามทัศนคติของ ราเชศวรี สูทระ ราชัน (Rajeswari Sunder Rajan)⁵¹ มีความเห็นว่า บทความเรื่อง “การตายของจันทร (Chandra's Death)” จัดได้ว่าเป็นการกล่าวถึงสตรีในกลุ่มชนวรรณะล่างหรือชนชั้นล่างเป็นครั้งแรกในงานเขียนชุด Subaltern Studies⁵²

ตามคำกล่าวของ ราเชศวรี สูทระ ราชัน อาจกล่าวได้ว่า ราจิตคุฮา เป็นนักวิชาการในยุคหลังอาณานิคมที่พยายามอธิบายเรื่องราวที่มีความเกี่ยวข้องกับสตรีให้ปรากฏเด่นชัดขึ้นต่อระบบการเขียนงานทางประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย รวมถึงการอธิบายสภาพสังคมอินเดีย โดยมองผ่านชีวิตของสตรีในกลุ่มชนวรรณะล่างหรือชนชั้นล่างได้อย่างน่าสนใจ

⁴⁹ Ranajit Guha, 'Chandra's Death', in Ranajit Guha (ed.), *Subaltern Studies Writings on South Asian History and Society V* (Delhi: Oxford University Press, 1984), 135 - 165.

⁵⁰ อาจสื่อความหมายถึงกลุ่มชนนอกวรรณะหรือไม่ก็สื่อถึงกลุ่มชนในวรรณะที่สื่ออย่างวรรณะศูทร

⁵¹ ปัจจุบันสังกัดอยู่ในคณะภาษาอังกฤษแห่งมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก (Department of English, New York University) <http://english.fas.nyu.edu/object/RajeswariSunderRajan.html>, (accessed May 14, 2105).

⁵² Gayatri Chakravorty Spivak and Rosalind C. Morris, *Can the Subaltern Speak?: Reflections on the History of an Idea* (New York: Columbia University Press, 2010), 131 - 134.

ยิ่งกว่านั้น การเข้ามาของ คายตรี ชกรวตรี สปีวาก (Gayatri Chakravarty Spivak)⁵³ โดยเธอได้นำเสนองานเขียนเรื่อง *Can The Subaltern Speak?*? กล่าวคือ *Can The Subaltern Speak?* เป็นงานเขียนที่พยายามนำเสนอให้มีการกล่าวถึงสตรีและสร้างให้สตรีมีพื้นที่ทางประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์มากขึ้น นอกจากนี้บทความของ คายตรี ชกรวตรี สปีวาก ยังได้ตีพิมพ์ซ้ำอีกครั้งในปี ค.ศ. 2010 กาลนี้ได้รับความชื่นชมจาก โรซาลินร์ ซี. มอริส (Rosalind C. Morris)⁵⁴ ซึ่งโรซาลินร์ ซี. มอริส มีความคิดเห็นว่า สำหรับ คายตรี ชกรวตรี สปีวาก เธอพยายามแสดงให้เห็นถึงเพศสภาวะหลังจากการได้อิสรภาพของอินเดีย (15 ส.ค. 1947) จักรวรรดินิยมได้แปรเปลี่ยนไปจากการปกครองของอังกฤษมาสู่ “จักรวรรดินิยมแห่งบุรุษ (Masculine-Imperialist)”⁵⁵ ดังนั้นบทความ *Can The Subaltern Speak?* อาจกลายเป็นรูปแบบของการศึกษาประวัติศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาต่อเพศสภาวะศึกษา (Gender Studies) หรืออาจกล่าวได้ว่า Subaltern Studies คือ การศึกษาเกี่ยวกับสตรีในโลกที่สาม (อินเดีย)⁵⁶

⁵³ ปัจจุบันสังกัดภาควิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Department of English, Columbia University) <http://english.columbia.edu/people/profile/409> (accessed May 14, 2105).

⁵⁴ ปัจจุบันสังกัดภาควิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Department of Anthropology, Columbia University) <http://anthropology.columbia.edu/people/profile/353> (accessed May 14, 2105).

⁵⁵ Gayatri Chakravorty Spivak and Rosalind C. Morris, *Can the Subaltern Speak?: Reflections on the History of an Idea* (New York: Columbia University Press, 2010), 3.

⁵⁶ *Ibid.*, 11.

ถึงแม้ว่า คายตรี ชกรวตรี สปีวาก จะแสดงให้เห็นว่าสตรีก็เป็นเสียงที่ประวัติศาสตร์และแขนงวิชาต่างๆ เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ภาษาศาสตร์ และอื่นๆ สมควรตระหนักถึงและให้ความสนใจต่อการกล่าวถึงสตรี กล่าวคือ ไม่ควรมองข้ามเสียงของสตรี แต่ในความเป็นจริง กลุ่มชาบบอลเทิร์นที่นิยมการศึกษาของตนว่าครอบคลุมถึงบุรุษและสตรีในกลุ่มชนชาบบอลเทิร์น กลับมิได้กล่าวถึง ดร.อัมเบตการ์⁵⁷ และกลุ่มชนนอกรวรรณะ โดยเฉพาะสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ ซึ่งเป็นกลุ่มชนชาบบอลเทิร์นหนึ่งในสังคมอินเดียแต่อย่างใด

ในทางตรงกันข้าม งานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างการศึกษา ชาบบอลเทิร์นกับกลุ่มชนนอกรวรรณะ กลับมีปรากฏขึ้นโดยการริเริ่มของนักวิชาการชาวตุรกี ซีน คอสซิโม (Zene Cosimo)⁵⁸ และเพื่อนร่วมอุดมการณ์ของเขา นอกจากนี้การผสมผสานระหว่างสตรีศึกษากับกลุ่มชนนอกรวรรณะ กลับปรากฏในงานเขียนของนักวิชาการเชื้อสายอินเดียอย่าง อนูปะมา ราว (Anupama Rao)⁵⁹ และเพื่อนร่วมอุดมการณ์ของเธอ รวมทั้งงานเขียนของ แศลชะชา ไปก์ (Shailaja Paik)⁶⁰

⁵⁷ หากจะกล่าวไปแล้วบทความของ ดร.อัมเบตการ์ เรื่อง *Caste in India: Their Mechanism Genesis and Development (1916)* เป็นงานเขียนที่มุ่งประสงค์ให้เห็นถึงข้อเสียของระบบวรรณะที่มีต่อสถานะของบุรุษและสตรีในกลุ่มชนในวรรณะและโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อบุรุษและสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ

⁵⁸ Academic Staff, SOAS South Asia Institute <http://www.soas.ac.uk/staff/staff32060.php> (accessed May 14, 2105).

⁵⁹ รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University) <http://history.columbia.edu/faculty/Rao.html> (accessed May 14, 2105).

⁶⁰ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ประวัติศาสตร์) ประจำมหาวิทยาลัยซินซินติค (The University of Cincinnati) มลรัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา

ซึ่งพยายามนำเสนอแง่มุมของการศึกษาของสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ ผ่านมุมมองทางมานุษยวิทยา-ประวัติศาสตร์

บทความเรื่อง *Self-Consciousness of the Dalits as 'Subalterns': Reflections on Gramsci in South Asia, 2011* โดย ซีน คอสซิโม⁶¹ คอสซิโมดูเหมือนจะให้การยอมรับต่อการศึกษาระบบซับบอลเทิร์น โดยมีทำให้ความสนใจต่อการวิเคราะห์สังคมนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอธิบายถึงกลุ่มชนนอกรวรรณะ กล่าวคือ ซีน คอสซิโม มองว่าการอธิบายโดยอาศัยการศึกษาแบบซับบอลเทิร์นยังสามารถนำมาอธิบายต่อกลุ่มชนนอกรวรรณะได้หรือสนับสนุนให้ใช้ทัศนคติแบบซับบอลเทิร์นมาร่วมอธิบายเรื่องราวของกลุ่มชนนอกรวรรณะ นอกจากนี้งานรวบรวมบทความของ ซีน คอสซิโม ในเวลาต่อมาอย่าง *The Political Philosophies of Antonio Gramsci and B.R. Ambedkar: Itineraries of Dalits and subaltern, 2013* โดยการศึกษาเป็นการย้อนกลับไปที่จุดเริ่มต้นทางความคิด กล่าวคือ เป็นการศึกษาที่นำเอาแนวคิดของอันโตนิโอ กรัมชี่ และแนวคิดเพื่อกลุ่มชนนอกรวรรณะของ ดร.อัมเบดการ์ มาอธิบายร่วมกัน โดยชุดบทความในหนังสือเล่มนี้ เห็นว่า ทั้งอันโตนิโอ กรัมชี่ และ ดร.อัมเบดการ์ สมควรมีการอ่านใหม่และตีความใหม่อีกครั้ง โดยการอ่านใหม่และตีความใหม่เป็นการเติมเต็มต่อการศึกษาศรีชาฎการเมืองในเอเชียใต้และเพื่อเป็นการมอบคืนพื้นที่ในการกล่าวถึงพวก "Silenced (การปกปิดโดยทำให้เงียบหรือกลุ่มคนที่ไม่ได้สิทธิเสียง)"

⁶¹ Cosimo Zene, 'Self-Consciousness of the Dalits as 'Subalterns': Reflections on Gramsci in South Asia.' *Rethinking Marxism. A Journal of Economics, Culture & Society*. 23 (1), 2011, 83-99. http://eprints.soas.ac.uk/11711/1/ZENE_C_Self-Consciousness_of_the_Dalits_%28RM_-_Jan_2010%29.pdf (accessed May 14, 2015).

อย่าง ดร.อัมเบดการ์ และเท่าที่มีการตีความคุณค่า (value) ของกรัမ်ซีใหม่ยังสามารถนำมาอธิบายต่อการศึกษาเกี่ยวกับ “caste-question (ปัญหาของระบบวรรณะ)” ในพื้นที่เอเชียใต้ได้⁶²

อนุปะมา ราว ได้รวบรวมและเพื่อเชิญให้นักวิชาการเชื้อสายอินเดียทั้งในอินเดียและนอกอินเดีย รวมทั้งนักวิชาการตะวันตก ได้หันมาให้ความสนใจประเด็นศึกษาเกี่ยวกับสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ (Dalit women) โดยมีงานเขียนเรื่อง *Gender & Caste, 2003*⁶³ ซึ่งสามารถสันนิษฐานได้ว่าผู้รวบรวมได้รับแรงกระตุ้นจากบทความของ โคปาล คุรุ (Gopal Guru) เรื่อง *Dalit Women Talk Differently, 1995* โดย โคปาล คุรุ ซึ่งให้เห็นว่าสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะยังคงมีสถานะเป็นรองจากชายในกลุ่มชนนอกรวรรณะ⁶⁴ ดังนั้นสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะจึงเป็นเรื่องราวที่พิเศษแตกต่างไปจากการกล่าวถึงสตรีในกลุ่มชนในวรรณะสูงทั่วไป

หนังสือเรื่อง *Dalit Women's Education in Modern India Double Discrimination, 2014* โดย แคลละชา ไปก์ เนื้อหาหนังสือเรื่องนี้เป็นการใช้วิธีวิทยาทั้งทางประวัติศาสตร์และมานุษยวิทยา มาศึกษาและอธิบายต่อบริบททางความคิดของทั้ง โชติราว โควิทราว ผูล และ ดร.อัมเบดการ์ ที่มีต่อกลุ่มชนนอกรวรรณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเด็น

⁶² Cosimo Zene, (ed.), *The Political Philosophies of Antonio Gramsci and B.R. Ambedkar: Itineraries of Dalits and Subalterns*, Routledge Advances in South Asian Studies (London: Routledge, 2013), 5.

⁶³ Anupama Rao, (ed.), *Gender & Caste* (London: Zed Books, 2003).

⁶⁴ Gopal Guru, “Dalit Women Talk Differently,” in Anupama Rao, (ed.), *Gender & Caste* (London: Zed Books, 2003), 83 - 85.

สตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ นอกจากนี้ ยังถือเป็นผลงานที่สามารถให้พื้นที่ต่อกลุ่มชนนอกรวรรณะและสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะได้อย่างเต็มพื้นที่ทั้งในแง่มุมมองทางประวัติศาสตร์และมานุษยวิทยา ซึ่งผลงานในลักษณะนี้จัดได้ว่าเป็นมานุษยวิทยากลุ่มชนนอกรวรรณะ/ประวัติศาสตร์กลุ่มชนนอกรวรรณะและสตรีศึกษา

ในส่วนของ แคลชะชา ไปก์ ชี้ให้เห็นว่าสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะคือ กลุ่มชนนอกรวรรณะที่ต้องทนทุกข์ทรมานมากกว่ากลุ่มชนนอกรวรรณะ (ชาย) โดย ไปก์ กล่าวต่อไปว่าสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะมีสภาพที่เรียกว่า “double discrimination”⁶⁵ ซึ่งหมายถึง สตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะได้รับการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติถึงสองชั้น กล่าวคือ ชั้นแรก, การแบ่งแยกระหว่างเพศชาย-หญิง ภายในในกลุ่มชนนอกรวรรณะ และชั้นที่สอง, สภาพภาพของกลุ่มชนนอกรวรรณะที่ถูกแบ่งแยกจากกลุ่มชนในวรรณะสูง ฉะนั้นงานเขียนของ ไปก์ จึงเป็นงานเขียนที่ให้พื้นที่ต่อสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะและพยายามต่อ ยอดกระแสการศึกษาสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ

ดังนั้น แม้ว่าการนำเสนอบทความ *Can the Subaltern Speak?* ของคายตรี ชกรวตรี สปีวาก ตามความเห็นของ ปาถระ ชะภูชะรี ชี้ให้เห็นว่า “นำมาซึ่งรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปของการศึกษาแบบซับบอลเทิร์น”⁶⁶ อย่างไรก็ตาม ตามความเห็นของ สุมิต สรการ กลับมี

⁶⁵ Shailaja Paik, *Dalit Women's Education in Modern India: Double Discrimination* (Routledge Research on Gender in Asia Series, New York: Routledge, 2014), 17-19.

⁶⁶ Partha Chatterjee, “Reflections on “Can Subaltern Speak? Subaltern Studies After Spivak”. In Gayatri Chakravorty Spivak and Rosalind C. Morris, *Can the Subaltern Speak?: Reflections on the History of an Idea*

ความเห็นที่ “การเข้าร่วมของ คายตรี ชกรวตรี สปีวาก มิได้สร้างความเปลี่ยนแปลงมากเท่าใดนักต่อการศึกษาในภาพรวมของกลุ่มซับบอลเทิร์น นอกจากเป็นการสร้างมุขปาฐะขึ้นมาเท่านั้น”⁶⁷

อาจกล่าวเพิ่มเติมได้ว่า สุमित สรการ อาจกระทำถูกที่วิพากษ์วิจารณ์กลุ่มซับบอลเทิร์น เพราะในที่สุดกลุ่มซับบอลเทิร์นก็เสื่อมความนิยมลงตามลำดับและในท้ายที่สุดงานเขียนที่พยายามนำเสนอเรื่องราวของ ดร.อัมเบดการ์ ประวัติศาสตร์กลุ่มชนนอกรวรรณะสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ และซับบอลเทิร์น มาเชื่อมโยงรอยเรียงเข้าด้วยกัน กลับเป็นงานเขียนจากกลุ่มนักประวัติศาสตร์ในยุคหลังการศึกษาแบบซับบอลเทิร์น นอกจากนี้การนำเอาเรื่องราวของกลุ่มชนนอกรวรรณะมารอยเรียงผ่านกระบวนการศึกษาแบบซับบอลเทิร์นยังเป็นการทำให้ซับบอลเทิร์นที่แท้จริง (กลุ่มชนนอกรวรรณะและสตรีในกลุ่มชนนอกรวรรณะ) สามารถกล่าวถึงได้อย่างเด่นชัดมากขึ้น

5. สรุป

แนวคิดเสรีนิยมที่เกิดขึ้นในสังคมอินเดียทั้งในยุคอาณานิคมและหลังอาณานิคมนั้น ส่งผลให้กลุ่มชนนอกรวรรณะมีโอกาสที่จะเลือกและแสวงหาวิถีชีวิตของตนได้เท่าเทียมกับกลุ่มชนในวรรณะสูง กล่าวคือ

(New York: Columbia University Press, 2010), 84.

⁶⁷ Sumit Sarkar, “The Decline of the Subaltern in Subaltern Studies,” in Vinayak Chaturvedi, *Mapping Subaltern Studies and the Postcolonial* (London: Published in association with New Left Review by Verso, 2000), 304.

ดร.อัมเบตการ์ เป็นบุคคลในกลุ่มชนนอกรวรรณะที่สามารถแสดงให้เห็นว่ากลุ่มชนนอกรวรรณะมีคุณค่าคู่ควรที่จะถูกนำมาศึกษาและวิพากษ์วิจารณ์ได้เช่นเดียวกับการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียในแง่มุมต่างๆ

ยิ่งกว่านั้น ประวัติศาสตร์กลุ่มชนนอกรวรรณะยังเป็นประวัติศาสตร์นิพนธ์ที่จัดอยู่ในรูปแบบประวัติศาสตร์จากเบื้องล่างของสังคมตามเจตนารมณ์เช่นเดียวกันกับการศึกษาซับบอลเทิร์น กล่าวคือ ซับบอลเทิร์นเป็นแนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์นิพนธ์หลังยุคอาณานิคมที่มีลักษณะการขึ้นชมสังคมอินเดียผ่านการศึกษาชนชั้นล่างของสังคม ฉะนั้นทั้งประวัติศาสตร์ กลุ่มชนนอกรวรรณะและซับบอลเทิร์นต่างเป็นแนวทางการศึกษาสังคมอินเดียที่เป็นทางเลือกต่อการอธิบายสังคมอินเดียในแง่มุมที่มีเคยได้รับความสนใจจากการศึกษาประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียกระแสหลัก ถึงแม้ว่าซับบอลเทิร์นตามความเห็นของนักวิชาการบางท่านยังคงคิดว่าเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์นิพนธ์รูปแบบหนึ่งที่เน้นขึ้นชมสังคมอินเดียผ่านทัศนคติแบบชาตินิยม⁶⁸

ในทางตรงกันข้าม อัมเบตการ์ศึกษาหรือเรื่องราวของ ดร.อัมเบตการ์ อาจมิสามารถจัดได้ว่าเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์จากเบื้องล่างของสังคมได้อย่างแท้จริง เพราะหลังจากการขึ้นสู่สถานะแห่งการเป็นผู้นำกลุ่มชนนอกรวรรณะและมีบทบาททางการเมือง ส่งผลให้ ดร.อัมเบตการ์ มีความเป็นส่วนหนึ่งกับประวัติศาสตร์จากเบื้องบน (history from above) เสียมากกว่า ฉะนั้น หากมองจากแง่มุมที่ว่าด้วยประวัติศาสตร์จากเบื้องบน การมองข้ามการกล่าวถึง ดร.อัมเบตการ์

⁶⁸ Rochona Majumdar, *Writing Postcolonial History Writing History Series* (London: Bloomsbury Academic, 2010), 30-35.

ในงานเขียนของซับบอลเทิร์นอาจเป็นการปฏิเสธที่ดูเสมือนจะมีส่วนถูกต้องอยู่บ้าง

กระนั้นก็ดี โรมิลา ธาปร (Romila Thapar)⁶⁹ ได้ให้สัมภาษณ์กับ *The New on Sunday* ไว้ตอนหนึ่งมีใจความว่า “ประวัติศาสตร์สตรี (Feminist History) และประวัติศาสตร์กลุ่มชนนอกรวรรณะ เป็นสิ่งที่ต้องใส่ใจมิใช่มองข้าม กล่าวคือ การศึกษาประวัติศาสตร์สังคม (Social History) ต้องไม่ลืมการตั้งคำถามต่อประวัติศาสตร์ทั้งสองแขนงข้างต้นนี้”⁷⁰ อาจกล่าวได้ว่า นักประวัติศาสตร์อินเดียชื่อดังอย่าง โรมิลา ธาปร ยังคงให้ความสำคัญต่อประวัติศาสตร์สตรีและกลุ่มชนนอกรวรรณะ โดยยอมรับว่าทั้งสองประเด็นทางประวัติศาสตร์นี้ สามารถเป็นส่วนช่วยให้การศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เฝียบงันในสังคมอินเดียมีความเชื่อมโยงต่อกันมากขึ้น

ดังนั้น อัมเบตการ์ศึกษา, ประวัติศาสตร์กลุ่มชนนอกรวรรณะและซับบอลเทิร์น ยังคงสามารถใช้เป็นวิวิธวิทยาเพื่อศึกษาถึงประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียและใช้อธิบายสภาพสังคมอินเดียได้ นอกจากนั้นการศึกษาด้านประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดียก็มีความมองข้ามหรือตัดแนวทางการศึกษาทั้ง 3 แนวทางข้างต้นออกจากการศึกษาประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย

⁶⁹ ศาสตราจารย์เกียรติคุณด้านประวัติศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัย Jawaharlal Nehru University และผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์อินเดียสมัยโบราณ (Indian ancient history)

⁷⁰ Zaman Khan, “We have to be secular. There is no choice,” *The News on Sunday*, January 25, 2015, <http://tns.thenews.com.pk/interview-romila-thapar-on-politics-of-india/#.VyjW0TH5Q-j> (accessed May 5, 2016).

บรรณานุกรม

สุกัญญา บำรุงสุข. *อ่านอินเดีย ประวัติศาสตร์นิพนธ์อินเดีย ก่อน ค.ศ. 1947*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, 2555.

Ambedkar, Bhimrao Ramji. *Who Were the Shudras?: How They Came to Be the Fourth Varna in the Indo-Aryan Society*. Bombay: Thackers, 1946.

Bayly, C. A. *Recovering Liberties: Indian Thought in the Age of Liberalism and Empire: The Wiles Lectures Given at the Queen's University of Belfast, 2007 Ideas in Context*. Cambridge, UK, New York: Cambridge University Press, 2012.

Chatterjee, Partha. 'Caste and Subaltern Consciousness', in Ranajit Guha (ed.) *Selected Subaltern Studies Writings on South Asian History and Society VI*. New Delhi: Oxford University Press, 1983. 194-200.

Cosimo, Zene. 'Self-Consciousness of the Dalits as 'Subalterns': Reflections on Gramsci in South Asia.' *Rethinking Marxism. A Journal of Economics, Culture & Society*. 23 (1), 2011, 83-99. http://eprints.soas.ac.uk/11711/1/ZENE_C._Self-Consciousness_of_the_Dalits_%28RM_-_Jan_2010%29.pdf (accessed May 14, 2015).

DeVotta, Neil. (ed.). *Understanding Contemporary India*. London: Lynne Rienner Publishers. 2010.

Guha, Ranajit. (ed.). *Subaltern Studies Writings on South Asian History and Society I*. New Delhi: Oxford University Press, 1982.

Guha, Ranajit. 'Chandra's Death', in Ranajit Guha (ed.), *Subaltern Studies Writings on South Asian History and Society V*. Delhi: Oxford University Press, 1984. 135- 165.

_____. *Selected Subaltern Studies*. Oxford University Press, 1998.

Ludden, David. "Introduction," in *Reading Subaltern Studies Critical History, Contested Meaning and the Globalization of South Asia*. 2002. <http://jan.ucc.nau.edu/sj6/LuddenIntroduction.pdf> (accessed May 14, 2015). 1-39.

Kuber, W. N. *Dr. Ambedkar: A Critical Study*. New Delhi: People's Pub. House, 1973.

Kulke, Hermann and Dietmar Rothermund. *A History of India*. London: Routledge, 2010.

Mahar, J. Michael. *The Untouchables in Contemporary India*. Tucson, Arizona: University of Arizona Press, 1972.

Majumdar, Rochona. *Writing Postcolonial History* Writing History Series. London: Bloomsbury Academic, 2010.

Mehta, Purvi. "Recasting Caste: Histories of Dalit Transnationalism and the Internationalization of Caste Discrimination." PhD diss., the University of Michigan, Anthropology and History, 2013. In http://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/102442/purvim_1.pdf?sequence=1 (accessed September 26, 2015).

Metcalf, Thomas R. *Ideologies of the Raj The New Cambridge History of India*. Cambridge England: Cambridge University Press, 1994.

Myneni S.R. *Indian History For Pre-Law First Year*. Faridabad: Allahabad Law Agency, 2010-11.

Paik, Shailaja. *Dalit Women's Education in Modern India: Double Discrimination*. Routledge Research on Gender in Asia Series. New York: Routledge, 2014.

Pandey, Gyanendra. (ed.). *Subalternity and Difference: Investigations from the North and the South*. Intersections: Colonial and Postcolonial Histories. London; New York: Routledge, 2011.

Rao, Anupama. *Gender & Caste*. London: Zed Books, 2003.

Sarkar, Badal. "Dr. B.R. Ambedkar's theory of State Socialism." *International Research of social Science*, Vol.2(8), August 2013. 38-41. <http://www.isca.in/IJSS/Archive/v2/i8/6.IS-CA-IRJSS-2013-113.pdf> (accessed May 14, 2015).

Sarkar, Sumit. "The Decline of the Subaltern in Subaltern Studies." in Vinayak Chaturvedi. *Mapping Subaltern Studies and the Postcolonial*. London: Published in association with New Left Review by Verso, 2000.

Spivak, Gayatri Chakravorty and Rosalind C. Morris. *Can the Subaltern Speak?: Reflections on the History of an Idea*. New York: Columbia University Press, 2010.

Yamazaki, Gen'ichi. *The Structure of Ancient Indian Society: Theory and Reality of the Varna System* Toyo Bunko Research Library. Tokyo: Toyo Bunko, 2005.

Zastoupil, Lynn. *John Stuart Mill and India*. Stanford University Press, 1994.

Zene, Cosimo. (ed.). *The Political Philosophies of Antonio Gramsci and B.R. Ambedkar: Itineraries of Dalits and Subalterns*. Routledge Advances in South Asian Studies. London: Routledge, 2013.